

Het Tandheelkundig Onderwijs te Utrecht.

Het volgende schrijf ik naar aanleiding van des heeren Frank artikel in het nummer van den 15 Juli j.l., die zich naast anderen steeds voor dit onderwerp geïnteresseerd heeft niet alleen, maar ook het zijne heeft bijgedragen om verbeteringen en uitbreidingen aangebracht te krijgen.

Eene voldoening voor de lezers van de voorafgaande discussiën valt te constateeren in den afloop: F. schrijft iets dat de assistenten van het Instituut tot verweer aanzet en deze noodigen hem uit zich te overtuigen. En die overtuiging (aanschouwing) wordt neergelegd in een opstel, waarin ieder het zijne gegeven wordt; tenzij het met dat stukje nog niet geëindigd is.

Nu wensch ik het debat niet te vervolgen, doch een en ander eraan toe te voegen, wat misschien eenige klaarheid kan brengen in sommige toestanden.

In 1895 begon Dr. Dentz zijn cursus voor ongeveer 20 leerlingen (ik schrijf uit mijne herinnering), die geheel geen gelegenheid hadden in het Instituut praktisch te werken. Op initiatief van vier hunner werd door bijna alle bijgedragen aan eene som, waarvoor een instrumentarium voor een „atelier” werd aangeschaft, dat het Instituut als geschenk werd aangeboden. Verder werden door verschillende leerlingen boormachine's etc. meegebracht, zoodat zij, in twee groepen verdeeld, den hun resteerenden tijd met praktisch werken konden aanvullen.

De Heer Coebergh was toen alleen assistent, doch

na genoemde gebeurtenis wist Dr. D e n t z de benoeming van een onbezoldigden assistent gedaan te krijgen.

Een leerprogramma werd opgemaakt, volgens hetwelk naast het polikliniek- ($3 \times$ per week) en het college-uur ($1 \times$ per week) voor ieder nog 24 werkuren geboden werden. De lector keurde dat goed en de beide assistenten regelden het geheele werk in dier voege, dat de een den conservatieven cursus op zich nam en de ander de polikliniek en den technischen cursus.

Zij verdeelden het salaris van den bezoldigden, de som van f 500.—, die toen reeds bij rukjes verhoogd werd.

Verstaat U wel, waarde lezer, dat was min of meer vrijwillig werk. Min of meer, zeg ik, want de assistenten hadden kunnen bedanken natuurlijk. Doch nergens stond of werd aangewezen, dat de assistenten die taak (de leiding der cursussen) op zich hadden te nemen. De lector was er ook (praktisch gesproken) nooit en dat behoorde ook niet tot zijne opgelegde taak. Hij gaf 2 college's per week (poliklinische les en avondcollege), zooals dat te voren geschiedde en hij verheugde zich erin, dat een gediplomeerde en reeds gevestigde den eenen cursus op zich had genomen, terwijl er voor de andere afdeeling ook iemand was, die, met hoe gebrekkige krachten ook, zich daaraan wilde geven en later, na zijn diploma te hebben gekregen, nog voorloopig op zijn post bleef.

Toen waren er twee bevoegden.

In den loop der jaren die nu volgden, breidde zich het aantal leerlingen uit, ook de taak der assistenten (de heer C o e b e r g h bleef nog eenige jaren, het andere assistentschap vond binnen betrekkelijk korten tijd 2-maal nieuwe bezetting). De aanvraag van verhooging van salaris voor deze posten vond hierin directe aanleiding en hieruit volgt, zou ik meenen, ook, dat de betrekking van assistent evenzeer het karakter van vrijwillig verloor.

Ik meende, dat het salaris al spoedig tot het maximum rees en het aantal assistenten is eveneens gestegen. Ook al

tengevolge der vermeerdering van leerlingen, dat ten slotte zoo onrustbarend groot werd, dat ze elkaar bijna op de knieën moesten zitten om in het gebouw geborgen te kunnen worden.

Dr. D e n t z wist, in tred met dien voorspoed, toelagen te verkrijgen voor de verbetering en uitbreiding van den inventaris, doch alle vlijtige handen vonden (en vinden heden) geen gelegenheid om den tijd naar wensch te besteden.

De lector klopte onophoudelijk bij de Regeering aan, het Genootschap maakte het onderwijs tot onderwerp zijner belangstelling; de leerlingen richtten verzoeken en heden is het nog niet tot de goede oplossing gekomen.

Laten we hopen, dat zij spoedig komt, want er vloeien allerlei zaken uit dezen toestand voort, die niet juist zijn. De Heer F r a n k komt tot de uiting (pag. 354) „De Nederlandsche Regeering heeft nog altijd geen tijd kunnen vinden om een 70-tal studenten van leermeesters te voorzien.”

In dezen zin zit één verkeerd woord:

Studenten moet zijn: toehoorders. En daarmee staan wij heel anders voor de kwestie.

Komt nu met de klachten over onderwijs en inrichting bij de Regeering en zij zal antwoorden:

„Toehoorders zijn zij, die 1 of 2 colleges bijwonen en daarvoor resp. *f* 30.— of *f* 60.— college-geld betalen, de lector in de tandheelkunde geeft 2 colleges: poliklinisch- en avondcollege; het onderricht, dat voorts nog verstrekt wordt op het tandheelkundig instituut, is toegift, er wordt niet voor betaald.”

Ik herinner me uit een gesprek met Dr. D e n t z, die zijn toehoorders het aantal bij te wonen colleges niet kon verhoogen.

Wil of moet hij meer colleges volgen, dan is daarvoor inschrijven bij de faculteit als student noodzakelijk en dan bedraagt het college-geld per jaar *f* 200.—. Mij komt het voor, dat een toehoorder in de tandheelkunde niets meer eischen kan, dan hij nu geniet, t.w. twee colleges. En als hij dan zich als student laat inschrijven en *f* 200.— betaalt?

Dan zou hij misschien kunnen verlangen, dat er meer colleges in de tandheelkunde werden gegeven, maar ik betwijfel of de Regeering zich verplicht zag om *die* reden practisch onderwijs te verstrekken.

„Aan eene der Rijks-Universiteiten zal onderwijs in de tandheelkunde worden gegeven” zegt de Wet en dat is, dunkt mij, voldoende.

Maar al was dat er, zouden dan de toehoorders daar wat aan hebben? Men kan er zeker van zijn, dat er dan op het lijstje meer dan 2 colleges voorkomen. Om bij de tandheelkunde in engeren zin te blijven, zijn al reeds te noemen: polikliniek (onderwijs aan patiënten), conservatieve tandheelkunde, prothetische tandheelkunde en orthodontie. Dat zijn er 4, en al werden ze nu reeds alle gegeven, de toehoorder zou er maar twee kunnen volgen.

Wat de Regeering zal doen in de toekomst, valt niet te zeggen, maar het zal toch wel zeker zijn, dat zij minstens *f* 200.— college-geld zal verlangen van den a.s. tandheelkundige en dus inschrijving als student zal eischen. Trouwens, we behoeven maar even tot de eischen, die wij nu allen stellen aan het onderwijs, te komen om tot de overtuiging te geraken, dat deze bijdrage in de kosten, die het Rijk zich moet getroosten voor zulk een instituut, matig genoemd moet worden. Vooral als, gelijk tot heden het geval is, het Rijk niet wenscht, dat patiënten poliklinische behandelingen betalen.

In Duitschland werd een 15-tal jaren geleden het studiejaar verdeeld in semesters en vacantie-cursussen en wanneer de student ze alle volgde in alle (3) afdelingen, betaalde hij ongeveer 600 Mark, zegge *f* 360.— en hield nog eene groote vacantie van begin Augustus tot midden September en eene (zeer korte) Kerst- en Paaschvacantie ter zijner beschikking. Dan werden er gedurende het semester nog 3 publieke colleges per week gegeven. In Utrecht werden ook en worden misschien nog vacantie-cursussen gegeven, tegen een bedrag, waarmee de *f* 60.— college-geld verhoogd

moet worden om tot eene juiste vergelijking te komen, maar in ieder geval was het college-geld per jaar voor een tandheelkundigen student in Berlijn minstens $3 \times$ zoo hoog als voor den toehoorder te Utrecht. In op het Chicago-college of dental surgery ¹⁾ betaalt de student jaarlijks 120 dollars = f 300 + een bijdrage van f 15.— voor labaratorium-glaswerk etc. The Royal Dental Hospital te Londen ¹⁾ vraagt van den student voor den 4-jarigen cursus een gezamenlijk college-geld ten bedrage van f 1800.—

Ik wilde maar zeggen, dat men in het buitenland de tandheelkunde niet voor een koopje krijgt en de Regeering zal hier ook wel gaan zeggen: voor wat hoort wat.

Nu is het natuurlijk niet te gewaagd te zeggen, dat de toehoorders hier te lande gaarne zouden offeren als er maar onderwijs etc. was en zij kunnen zich overtuigd houden, dat wij allen gaarne zullen medewerken om het zoover te krijgen, maar vooralsnog moeten zij zich met twee colleges tevreden stellen. En om sneller tot dat doel te geraken en, naar ik mij voorstel, sterken invloed op die bevordering uit te oefenen, zoude ik hun nog een raad durven geven: gaat in grooten getale naar den Minister en verklaart U bereid f 200.— college-geld te geven. Dat zal Z.E. een grooten steun geven als hij de goede zaak aanhangig maakt in de Tweede Kamer. Maar haast U.

M. DE BOER.

¹⁾ Deze instituten zijn geen rijks-stichtingen maar particuliere inrichtingen.